

ผลของโปรแกรมพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน ตำบลหนองคำ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ธัญนิช คำพอง, พย.บ.¹, สุคนธ์ทิพย์ อรุณกมลพัฒน์, ปร.ด.²

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนตำบลหนองคำ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลหลักในครอบครัวของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองคำ ตำบลหนองคำ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสำโรง ตำบลพรหมสวัสดิ์ ทั้งสองกลุ่มอาศัยอยู่ในอำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 33 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับการดูแลสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2568 รวมเป็นระยะเวลาเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการประเมินความรู้ ทักษะการดูแล สมรรถนะของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ภาวะการดูแลผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตของผู้ดูแลผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ (ADL) ความพึงพอใจต่อการได้รับดูแลของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยภายในและระหว่างกลุ่มด้วย Paired t-test และ Independent t-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านประเมินความรู้ ทักษะการดูแล สมรรถนะของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ภาวะการดูแลผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตของผู้ดูแลผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ (ADL) ความพึงพอใจต่อการได้รับดูแลของผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และคะแนนเฉลี่ยด้านภาวะการดูแลผู้สูงอายุต่ำกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สรุปได้ว่า โปรแกรมพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนตำบลหนองคำ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถเพิ่มศักยภาพของผู้ดูแลผู้สูงอายุในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีสุขภาพดีขึ้นและเกิดความพึงพอใจในการได้รับการดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ผู้ดูแลผู้สูงอายุ, โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพ, ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง, ชุมชนมีส่วนร่วม

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ E-mail: thanynit.kp@gmail.com

²อาจารย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี Email: Sukhontip@scphub.ac.th

Effects of a Competency Development Program for Family Caregivers of Dependent Elderly in Nong Kha Sub-district, Phayuh District, Sisaket Province.

Thanyanit Camphong, B.N.S¹, Sukhontip Arunkamonphat, Ph.D.²

Abstract

This quasi-experimental study aimed to examine the effects of a capacity-building program for caregivers of dependent elderly in NongKha Sub-district, Phayu District, Sisaket Province. The participants were primary family caregivers of dependent elderly residing in the catchment areas of Ban NongKha Health Promoting Hospital, NongKha Sub-district, and Ban Samrong Health Promoting Hospital, Phrom Sawat Sub-district, both located in Phayu District, Sisaket Province. The participants were purposively selected and divided into two groups: the experimental group and the comparison group, with 33 participants in each group. The experimental group received a capacity-building program for caregivers of dependent older adults developed by the researcher, while the comparison group received standard health care services according to the Ministry of Public Health guidelines. The intervention was conducted during June-August 2025 over a 12-week period. Data were collected using structured interviews and assessments covering caregivers' knowledge, caregiving skills, caregiver competency, caregiver burden, caregivers' quality of life, family participation in elderly care, older adults' ability to perform activities of daily living (ADL), and satisfaction with the care received by the dependent elderly. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and median. The differences within and between groups were analyzed using the paired t-test and independent t-test, with a significance level set at 0.05.

The results indicated that, after the intervention, the experimental group showed significant improvements in mean scores of caregivers' knowledge, caregiving skills, caregiver competence, caregiving burden, quality of life, family participation in caregiving, dependent elderly ADL, and dependent elderly satisfaction with care, compared to the comparison group ($p < 0.05$). In particular, the mean caregiving burden score in the experimental group was significantly lower than in the comparison group ($p < 0.05$). These findings suggest that the caregiver capacity-building program for dependent elderly in Nongkha Sub-district, Phayu District, Sisaket Province, effectively enhances caregivers' competence, promotes the health of dependent elderly, and increases satisfaction with the care provided.

Keywords: family caregivers, Capacity-building, Dependent Elderly, Community participation

¹ Registered Nurse, Ban Nong Kha Primary Health Promoting Hospital. Email: thanynit.kp@gmail.com

² Sirindhorn College of Public Health Ubon Ratchathani Province. Email: Sukhontip@scphub.ac.th